

Etiikka ja psykoterapia - osa 1: oikeutus

RISTO VALJAKKA
päätoimittaja

Tiedettä on sanottu ikkunaksi varmuuteen ja etiikkaa ikkunaksi epävarmuuteen. Tiede etsii tuutta, etiikka valintojen kirkastamista kysymyksissä jotka ovat laajoja, monisyisiä ja sisäisesti ristiriitaisia. Yksi psykoterapeutille olennainen eettinen kysymys on hoidon olemassaolon oikeutus, mihin kietoutuu psykoterapeutin oma käsitys siitä mikä on hyväksi ihmiselle ja siten myös se, millaiseen suuntaan hän pyrkii tukemaan potilasta. Hoidossa (kai) tarkoituksena on auttaa toimijuutensa menettänyttä tai yhteen toimintalinjaan supistanutta ihmistä löytämään valta ja vastuu omaan elämäänsä. Siitä psykoterapeutille maksaa sekä potilas että yhteiskunta. Mutta siinä miten tähän päästään ja miten tämä rajataan on valtava määrä pieniä eettisiä valintoja vuorovaikutussuhteessa. Joten, jos psykoterapia on sarja tekoja terapiasuhteessa, millainen teko on oikein?

Seurausetiikan mukaan oikein on teko, joka tuottaa hyvää. Koska lopputulosta ei voi tietää ennalta, oikein on teko, joka suurella todennäköisyydellä tuottaa hyvää. Seurausetiikalla psykoterapiatyötään perustelevat usein kokevat tärkeäksi oman alan tutkimuksen seuraamisen. *Velvollisuusetiikalla* on päinvastainen lähestymistapa: oikein on teko, joka on velvollisuuden tai oikean säännön mukaista. Velvollisuusetiikalla psykoterapiatyötään perustelevat usein kokevat tärkeäksi havainnoida ja pohtia vallankäyttöä psykoterapiasuhteessa tai oman alan teoretisointiin perehtymisen. *Hyve-etiikan* mukaan ihmiselämään kuuluu luonnostaan tiettyjä piirteitä, joiden suuntaan tulee pyrkiä, ja oikein on teko joka edistää niitä itsellä ja muilla. Ajatuksena on, että. Hyve-etiikalla psykoterapiatyötään perustelevat usein kokevat tärkeäksi kuunnella sydäntään käytännön vastaanottotilanteissa ja seurata oman alan gurujen näkemyksiä.

Tämän lehden ensimmäisessä artikkelissa psykoterapia näyttäytyy eniten velvollisuusetiikkana, toisessa artikkelissa seurausetiikkana. **Hannele Mäntysaari-Hetekorven** artikkelissa psykoterapeutin toimintaa ohjaavia sääntöjä ovat ainakin pyrkimys potilaan oman näkökulman esiin saamiseen terapiakeskustelussa ja kyvyn ymmärtää toisten mieltä tukeminen puhumalla ääneen omia mielensisältöjään. Psykoterapeutti myös reagoi hetkessä potilaan vihjeisiin terapiasuhteessa toivoen sen johtavan hyvään, mikä on seurausetiikan mukaista. **Sari H. Ojasen** artikkelissa psykoterapeutin toimintaa ohjaa oireiden tehokas lievittyminen, hoidon hyödyistä on seitsemän kuvaajaa ja psykoterapeutisissa keskusteluissa tuetaan potilasta kohti oireidensa vallasta vapautumista taitoharjoittelun ja altistamisen kautta. Psykoterapeutti myös kertoo potilaalle mindfulness-filosofiasta ja -käytännöstä, mikä on hyve-etiikan mukaista.

Eettisestä näkökulmasta kumpikin tämän lehden artikkeleissa esitellyistä psykoterapeuteista toimii yhtä oikein. Painotuserot löytyvät siitä, mikä lukijan omassa eettisessä ajattelussa on keskeistä.